

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет менеджменту

Кафедра менеджменту та маркетингу

Страхове право

Методичні рекомендації
для проведення практичних та самостійних робіт для
здобувачів першого (бакалаврського) рівня
денної форми навчання
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

**МИКОЛАЇВ
2022**

УДК 349.3:364.3
С83

Друкується за рішенням науково-методичної комісії факультету менеджменту Миколаївського національного аграрного університету від 29 листопада 2022 р., протокол № 3.

Укладачі:

В.В. Волошина-Сідей	канд. екон. наук, старший викладач кафедри менеджменту та маркетингу, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв
А.В. Кем	заступник директора ТОВ «Веселинівська МТС»

Рецензенти:

В. В. Сокур	начальник відділення ПрАТ «Української платіжно-страхової компанії», м. Миколаїв
І.Ю.Рудь	кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, менеджменту та фінансів Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського, м. Миколаїв

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Структурно-логічна схема вивчення дисципліни «Страхове право»	7
Форма підсумкового контролю, критерії оцінювання результатів навчання та рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни.....	8
Завдання для проведення практичних робіт за темою 1	11
Завдання для проведення практичних робіт за темою 2	15
Завдання для проведення практичних робіт за темою 3	17
Завдання для проведення практичних робіт за темою 4	17
Завдання для проведення практичних робіт за темою 5	19
Завдання для проведення практичних робіт за темою 6	21
Завдання для проведення практичних робіт за темою 7	24
Завдання для проведення практичних робіт за темою 8	26
Завдання для проведення практичних робіт за темою 9	26
Завдання для проведення практичних робіт за темою 10.....	28
Завдання для проведення практичних робіт за темою 11.....	28
Завдання для проведення практичних робіт за темою 12.....	31
Завдання для проведення практичних робіт за темою 13.....	31
Завдання для проведення практичних робіт за темою 14.....	32
Завдання для проведення практичних робіт за темою 15.....	32
Питання для поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти	34
Перелік рекомендованих літературних джерел	41

ВСТУП

Страхове право України – це галузь національного правознавства, яка вивчає закономірності виникнення, існування та припинення правових відносин у галузі страхової діяльності, а також сукупність правових норм, що регулюють порядок організації та діяльності страхових організацій України, взаємовідносини між страховиком і страхувальником, що складаються у процесі передачі юридичними і фізичними особами за певну плату ризику матеріальних і фінансових втрат спеціалізованій організації, яка в разі настання обумовленої в договорі (полісі) події здійснює відповідні грошові виплати потерпілим.

Представлена навчальна дисципліна розкриває поняття та предмет страхового права України; поняття, ознаки та види страхової діяльності та форми страхування; джерела законодавчого забезпечення страхової діяльності; засади державного регулювання страхової діяльності, законодавчі вимоги до учасників страхових відносин, порядок здійснення окремих видів та форм страхової діяльності (добровільного та обов'язкового страхування, особистого страхування, майнового страхування, страхування відповідальності, перестраховальної діяльності).

Мета дисципліни полягає в досконалому опануванні здобувачами вищої освіти теоретичних основ дисципліни «Страхове право», формування системи теоретичних знань із страхового права та набуття практичних навичок щодо визначення порядку здійснення страхової діяльності, правового стану учасників страхових відносин в Україні.

Основними завданнями, що мають бути вирішені у процесі викладення дисципліни, є: забезпечити здобувачів знаннями про теорію та практику страхового права; вивчення джерел страхового права та практики їх застосування; визначати порядок здійснення страхової діяльності, правове становище учасників страхових відносин в Україні; навчитися аналізувати та тлумачити чинне законодавство, що регулює страхові відносини в Україні, порядок здійснення страхової діяльності; набуття вміння забезпечити суворе дотримання і виконання законів та правових приписів у сфері страхового права; формування навичок щодо використання норм страхового права під час аналізу практичних ситуацій.

Предметом дисципліни є суспільні відносини, у сфері ринку страхових послуг України, що характеризуються як страхові правові відносини.

До системи компетентностей, що формує дисципліни можна авіднести:

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей 10 знань/видів економічної діяльності).

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК5. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

ФК8. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК9. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

ФК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати навчання:

ПРН4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у тому числі бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПРН7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПРН16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

У даних методичних вказівках представлена тематика практичних робіт студентів, завдання для самостійного опрацювання за тематикою робочої програми дисципліни “Страхове право” та форми їх подання, час, відведений на їх виконання. Розроблені методичні рекомендації допоможуть здобувачам

освіти якісно засвоїти нові знання та професійні компетенції під час аудиторного навчання так і за дистанційною формою навчання.

Тематика практичних робіт повністю відповідає робочій програмі дисципліни «Страхове право» та враховує опрацювання актуальних ситуацій та дискусійних питань. В основному, усі завдання, які відведені на самостійне виконання включають наступні компоненти: додаткове опрацювання законодавчо-нормативної та навчальної літератури по темі роботи; ознайомлення з додатковими, схематичними матеріалами за тематикою, що дозволяє легше сприймати і засвоювати матеріал, який було опрацьовано під час аудиторної роботи студентів, відповіді на питання самоконтролю, підготовка рефератів, доповідей, презентацій, підготовка тестів, кросвордів і т.д.

Усі роботи повинні виконуватися кожним студентом самостійно та у чітко встановлені строки, які заздалегідь окреслюються навчальним графіком та озвучуються викладачем на перших заняттях з дисципліни, але обов'язково до часу проведення атестації згідно графіку навчального процесу.

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль		Теми змістового модулю		Обсяги годин для окремих видів навчальних занять і самостійної роботи				
№	назва	№	назва	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Разом	Терміни
1	Загальні положення страхового права	1.1	Поняття та види страхової діяльності	2	2	2	6	1
		1.2	Поняття, предмет та метод страхового права	2	2	2	6	2
		1.3	Правові норми та страхові правовідносини	4	4	4	12	3,4
		1.4	Державне регулювання страхової діяльності	2	2	2	6	5
		1.5	Правовий стан учасників страхової діяльності	2	2	2	6	6
		1.6	Договір страхування	2	2	2	6	7
	Всього за змістовий модуль				14	14	14	42
2	Правове забезпечення страхування в Україні	2.1	Правове регулювання особистого страхування	4	4	4	12	8,9
		2.2	Правове регулювання майнового страхування	4	4	4	12	10,11
		2.3	Правове регулювання страхування відповідальності	4	4	4	12	12,13
		2.4	Правові засади перестраховальної діяльності	4	4	4	12	14,15
	Всього за змістовий модуль				16	16	16	48
Всього годин по навчальній дисципліні				30	30	30	90	

ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ДИСЦИПЛІНИ

Структурно-логічна схема дисципліни за змістовими модулями передбачає:

I. Лекції. Теми лекцій передують практичним заняттям.

II. Практичні заняття. Коротке викладення теми та мети заняття, вивчення основних засад, практичних ситуацій, їх обговорення та самостійне опрацювання.

III. Опитування здобувачів на практичних заняттях з попередньої теми, виконання контрольних робіт, тестування за кожною темою та під час контролю засвоєння знань.

IV. Відпрацювання пропущених занять, здача тем, проведення консультацій відбувається згідно плану самостійної роботи. Пропущені лекції мають бути відпрацьовані в формі реферату, доповіді або презентації, практичні заняття – шляхом виконання індивідуального завдання або співбесіди з викладачем на консультації.

V. По завершенні курсу передбачено складання заліку.

В основному, усі завдання, які виконують здобувачі включають наступні компоненти: додаткове опрацювання законодавчо-нормативної та навчальної літератури по темі роботи; ознайомлення з додатковими, схематичними матеріалами за тематикою, що дозволяє легше сприймати і засвоювати матеріал, який було опрацьовано під час аудиторної роботи студентів, відповіді на питання самоконтролю, виконання практичних-ситуаційних задач та підготовка рефератів, доповідей, презентацій, відповіді на кросворди, тести і т.д.

За всі види робіт впродовж семестру (виконання практичних вправ, тестування, опитування, контрольні роботи, обов'язкова самостійна та індивідуальна робота, результати неформальної освіти тощо) здобувач вищої освіти може отримати від 60 до 100 балів (розподіл балів наведено нижче).

Оцінювання знань здобувача під час практичних занять відбувається за такими критеріями:

- своєчасність та правильність виконання завдань з дисципліни;
- повнота і правильність відповіді під час усного опитування;
- виконання контрольної та самостійної роботи.

Під час оцінювання індивідуальної роботи здобувача враховується її

вид, актуальність, правильність та своєчасність виконання.

Під час оцінювання робіт, які відведено для самостійного опрацювання обов'язково враховується своєчасність та правильність виконання завдань для самостійної роботи з дисципліни та розуміння змісту завдання і його вирішення. При виконанні робіт не слід забувати про правила академічної доброчесності: на використану інформацію з джерела, повинно бути посилання, у такому вигляді: [1, с.10], де 1 – номер літературного джерела у списку літератури, 10 – сторінка, звідки була використана інформація.

При виконанні самостійної роботи рекомендується використовувати конспект лекцій, законодавчо-нормативні акти, глосарій термінів та рекомендовану літературу з курсу «Страхове право».

Усі роботи повинні виконуватися кожним студентом самостійно та у чітко встановлені строки, які заздалегідь окреслюються навчальним графіком та озвучуються викладачем на перших заняттях з дисципліни, але обов'язково до часу проведення атестації.

Під час оцінювання результатів неформальної освіти здобувача враховується відповідність напряму та змісту тематики дисципліни, актуальність, документальне підтвердження участі у заході.

Лекційні матеріалу з дисципліни, презентації до тем, словник основних термінів, завдання для практичних занять та самостійної роботи здобувачів, індивідуальні завдання, критерії та форми оцінювання, напрями наукової роботи розміщено на сторінці курсу у Moodle, за посиланням: <https://moodle.mnau.edu.ua>.

Графік консультацій, розклад занять, графік проведення індивідуальних занять розміщено на сторінці кафедри.

Здобувачі вищої освіти, що набрали менше 60 балів до сесії не допускаються. До складання заліку такі здобувачі вищої освіти можуть бути допущені тільки після того, як наберуть необхідну кількість балів. За всі види робіт впродовж семестру (тести, опитування, самостійні роботи, рішення ситуаційних завдань, задач тощо) студент може отримати від 0 до 100 балів.

Перелік, зміст та критерії оцінювання роботи здобувачів залишаються незмінними та не залежить від форми освіти (онлайн чи офлайн).

Схему оцінювання при тотальному і підсумковому контролю знань наведено нижче.

Схема поточного і підсумкового контролю знань

№ мод улю	Кількість годин		Форма контролю	Кіл. захо дів	Оцінка		Сума	
	ЛК	ПЗ			min	max	min	max
1	14	14	Контрольна робота	1	3	4	3	4
			Здача модулю (опитування, аналіз ситуацій, рішення задач)	4	3	4	12	16
			Самостійна робота (наявність обов'язкова)	1	11	11	11	11
			<i>Разом</i>				26	31
2	16	16	Контрольна робота	1	4	6	4	6
			Здача модулю (опитування, аналіз ситуацій)	3	3	4	9	12
			Самостійна робота (наявність обов'язкова)	1	11	11	11	11
			Захист словника	1	10	20	10	20
			<i>Разом</i>				34	49
			Всього				60	80
Індивідуальна (наукова) робота								
Тези, стаття, виступ на конференції, наукова робота, участь в олімпіаді та ін. види наукової роботи							-	20
Всього по навчальній дисципліні							60	100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала оцінювання – залік

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
64-74	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Практичні завдання з курсу «Страхове право» виконуються здобувачами вищої освіти протягом семестру згідно з робочою програмою з метою закріплення теоретичних знань, здобутих під час лекційних занять та самостійної роботи. Викладачем здійснюється поточний контроль виконання практичних завдань шляхом перевірки наявності виконаних завдань та індивідуальної співбесіди зі здобувачем вищої освіти за кожним завданням. Кожне завдання оцінюється окремо відповідно до встановлених критеріїв оцінки.

Перед виконанням практичних завдань здобувач вищої освіти повинен вивчити відповідні теми за рекомендованою літературою, список якої наведено у кінці робочої програми, опрацювати лекції, ознайомитися з презентаціями до лекцій, вивчити законодавчо-нормативну базу за тематикою практичної роботи, ознайомитися з термінологічним базисом. З незрозумілих питань курсу здобувач може отримати додаткову консультацію викладача дисципліни у дні, відведені графіком консультацій. Нижче наведено стислий план практичних занять, який допоможе здобувачу при підготовці до практичної та зорієнтує на головні моменти теми, що вивчається.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ТА САМОСТІЙНИХ РОБІТ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Змістовий модуль 1

Загальні положення страхового права

Практичне заняття №1.

Тема 1

Поняття та види страхової діяльності

I. Питання для обговорення:

1. Поняття страхової діяльності.
2. Поняття страхування.
3. Принципи здійснення страхової діяльності.
4. Види та функції страхової діяльності.
5. Поняття класифікації страхування.

II. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 1.

1. Опишіть об'єкт, предмет та категорії страхового права.
2. Складіть словник – глосарій основних термінів за темою «Поняття та види страхової діяльності».
3. Обґрунтуйте особливості основних принципів страхової діяльності в Україні, користуючись ЗУ «Про страхування».
4. Складіть перелік функцій страхування, та опишіть їх зміст.
5. Представте схематично місце страхового права в системі фінансового права України.
6. Поясніть у чому проявляється взаємозв'язок та відмінності понять «предмет страхування», «об'єкт страхування», «майновий інтерес»?
7. Побудуйте схему «Ознаки та функції страхування в сучасних економічних умовах».
8. Доповніть класифікацію видів страхування за особливостями діяльності страховика (рис 1) та охарактеризуйте ці види страхування.

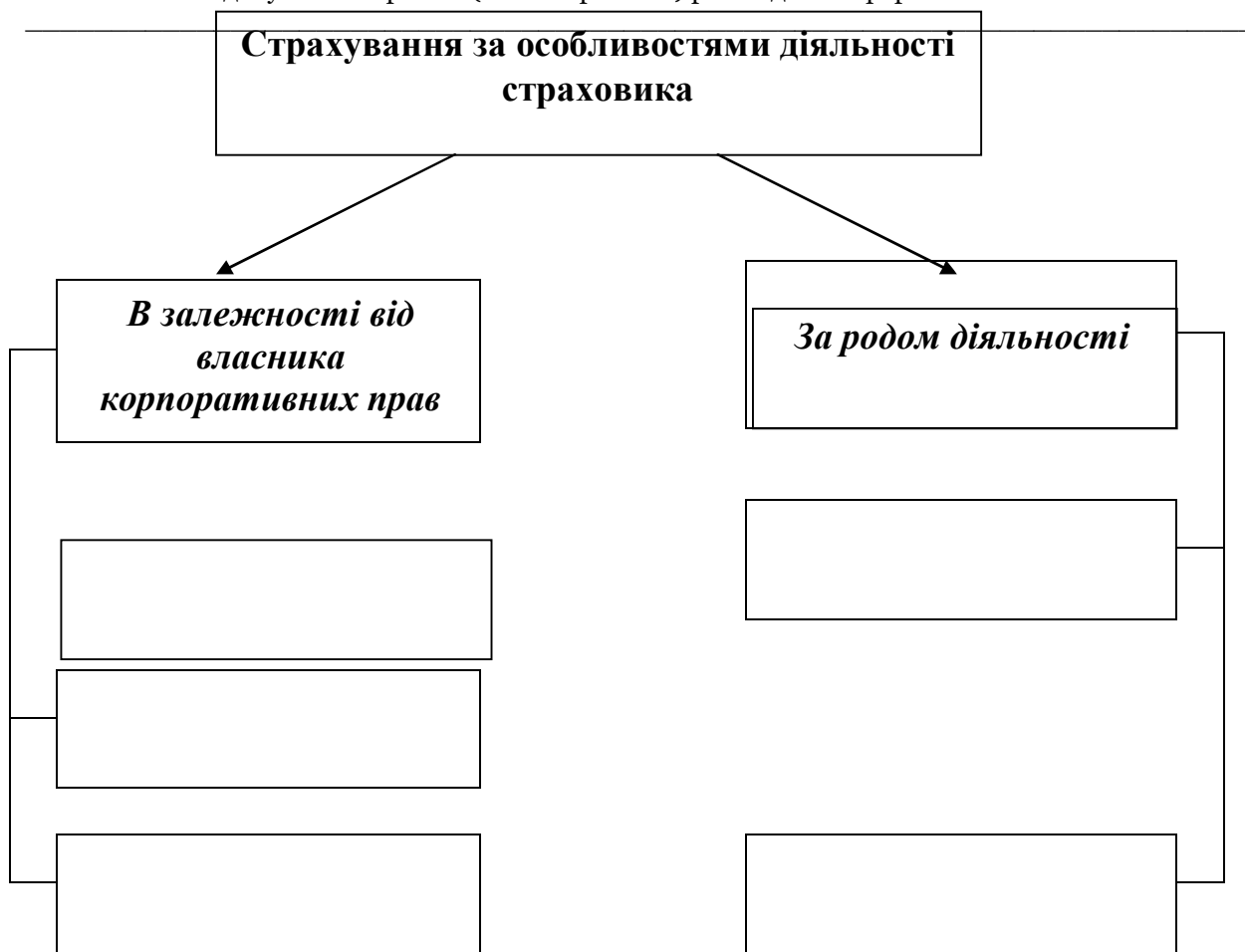

Рис 1. Класифікація страхування

ІІІ. ПЕРЕВІРКА ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ - тестові завдання до теми 1 у Moodle

Питання для самоконтролю здобувачів

1. Публічно-правові та приватно - правові засади здійснення страхової діяльності.
2. Законодавчі ознаки страхової діяльності.
3. Поняття класифікації страхування та її значення.
4. Класифікаційні ознаки страхування.
5. Класифікація страхування за об'єктами.
6. Принципи здійснення страхування в обов'язковій та добровільній формах.
7. Роль страхування у економічній системі держави
8. Історія становлення страхування.
9. Завдання та функції страхування.
10. Стан страхового ринку в Україні.

Завдання для індивідуальної роботи

I. Опрацювати літературні джерела, періодику та написати доповідь - реферат або розробити презентацію за однією із запропонованих тем на вибір.

**для тих здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені без причини лекційні і практичні заняття;*

**для здобувачів вищої освіти, які бажають отримати більшу кількість балів та краще засвоїти тему дисципліни завдяки виконанню індивідуальних завдань.*

Теми для дослідження:

1. Самострахування: його переваги та недоліки, перспективи розвитку.
2. Основні чинники, що зумовлюють зростання ролі страхування в умовах переходу України до ринкової економіки.
3. Обов'язкова форма страхування: переваги і недоліки.
4. Місце міжнародних правових актів в регулюванні страхових правовідносин.
5. Зародження страхування та еволюція його розвиток.
6. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток світового страхового ринку.

II. Підготувати кросворд за темою 1.

Кросворд розробити самостійно після вивчення лекційного матеріалу та перегляду презентації та ознайомлення з рекомендованою літературою. Кросворд повинен містити від 15 питань, питання повинні бути лаконічними та зрозумілими та не повинні мати подвійного тлумачення. На окремій сторінці необхідно подати відповіді до кросворду.

Практичне заняття №2

Тема 2: «Поняття, предмет та метод страхового права»

I. Питання для обговорення :

1. Предмет і метод страхового права як галузі права.
2. Місце страхового права в правовій системі України.
3. Принципи страхового права.
4. Поняття та особливості джерел страхового права.
5. Правила страхування.

II. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 2.

1. Скласти словник – глосарій основних термінів за темою практичної роботи.
2. Складіть схему «Джерела страхового права»

3. Складіть порівняльну таблицю «Комерційне та соціальне страхування».
4. Поясніть сутність поняття «джерела права».
5. Поясніть, у чому різниця між матеріальними та процесуальними нормами права.
6. Визначте характерні риси страхового законодавства та проаналізуйте ЗУ «Про страхування»
7. Визначте та проаналізуйте роль страхового права в сучасних умовах життя і діяльності фізичних та юридичних осіб.
8. Опрацювати законодавчо-нормативні джерела, додаткову літературу і узагальнити основні поняття за темою, результат оформити у наступному вигляді (таблиця 1), особливу увагу звернути на різні визначення науковців категорії джерела права.

Таблиця 1

Основні поняття та терміни з теми

№ з.п	Поняття	Визначення	Джерело

ІІІ. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ - тестові завдання до теми 2 у Moodle

Питання для самоконтролю здобувачів

1. Історія виникнення та розвитку страхування.
2. Соціально-економічна сутність страхування та його правове регулювання.
3. Предмет і метод страхового права як галузі права.
4. Місце страхового права в правовій системі України.
5. Особливості страхового права як навчальної дисципліни.
6. Принципи страхового права.
7. Основні поняття страхового права.
8. Поняття та особливості джерел страхового права.
9. Види джерел страхового права. Конституція України, Цивільний кодекс України, Закон України «Про страхування» як основні джерела страхового права.
10. Підзаконні нормативно-правові акти як джерела страхового права.

Завдання для індивідуальної роботи

I. Опрацювати літературні джерела, періодику та написати доповідь - реферат або розробити презентацію за однією із запропонованих тем на вибір.

**для тих здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені без причини лекційні і практичні заняття;*

**для здобувачів вищої освіти, які бажають отримати більшу кількість балів та краще засвоїти тему дисципліни завдяки виконанню індивідуальних завдань.*

Теми для дослідження:

1. Місце страхового права в правовій системі України.
2. Особливості страхового права як навчальної дисципліни.
3. Конституція України, Цивільний кодекс України, Закон України «Про страхування» як основні джерела страхового права.
4. Підзаконні нормативно-правові акти як джерела страхового права.
5. Локальні акти страхових компаній, їх значення як джерел страхового права.
6. Вимоги до змісту.
7. Правила страхування як основна правова форма закріплення умов добровільного страхування.
8. Роль і значення судової практики та звичаїв у регулюванні страхових відносин.

II. Підготувати кросворд за темою 2.

Кросворд розробити самостійно після вивчення лекційного матеріалу та перегляду презентації та ознайомлення з рекомендованою літературою. Кросворд повинен містити від 15 питань, питання повинні бути лаконічними та зрозумілими та не повинні мати подвійного тлумачення. На окремій сторінці необхідно подати відповіді до кросворду.

Практичне заняття №3,4

Тема 3: «Правові норми та страхові правовідносини»

I. Питання для обговорення :

1. Види страхових правовідносин і підстави їх класифікації.
2. Підстави виникнення, зміни та припинення страхових правовідносин.
3. Поняття правових норм та їх ознаки. Види правових норм.
4. Страхові правовідносини, їх зміст та особливості.
5. Структура страхово -правової норми.
6. Суб'єкти страхового права та страхових правовідносин.
7. Юридичні факти.

II. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 3.

1. Відмежуйте поняття «суб'єкти страхового права» та «суб'єкти страхово-правових відносин».

2. Надайте загальну характеристику Закону України «Про страхування». Необхідно розкрити, які відносини регулює даний нормативний акт, охарактеризуйте основні змістовні розділи Закону.

3. Опрацювати законодавчо-нормативні джерела, додаткову літературу і узагальнити основні поняття за темою 3, результат оформити у наступному вигляді (таблиця 1).

Таблиця 1

Основні поняття та терміни з теми

№ з.п	Поняття	Визначення	Джерело

4. Наведіть приклади юридичних фактів у страховій діяльності.

5. На прикладі норм страхового права охарактеризуйте структуру правової норми.

6. Визначте коло суб'єктів страхового права та опишіть їх права та обов'язки.

III. ПЕРЕВІРКА ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ - тестові завдання до теми 3 у Moodle

Питання для самоконтролю здобувачів

1. Види правових норм.
2. Види страхових правовідносин і підстави їх класифікації.
3. Гіпотеза та диспозиція страхово -правової норми.
4. Зміст страхових правовідносин та його елементи.
5. Об'єкт страхових правовідносин.
6. Поняття правових норм та їх ознаки.
7. Страхові правовідносини, їх зміст та особливості.
8. Структура страхово -правової норми.
9. Суб'єкти страхового права та страхових правовідносин.
10. Особливості санкції правової норми в страхуванні.

Завдання для індивідуальної роботи

I. Опрацювати літературні джерела, періодику та написати доповідь - реферат або розробити презентацію за однією із запропонованих тем на вибір.

**для тих здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені без причини лекційні і практичні заняття;*

**для здобувачів вищої освіти, які бажають отримати більшу кількість балів та краще засвоїти тему дисципліни завдяки виконанню індивідуальних завдань.*

Теми для дослідження:

1. Підстави виникнення, зміни та припинення страхових правовідносин.
2. Юридичний факт - поняття та роль страхуванні
3. Підстави класифікації та співвідношення окремих груп страхово-правових норм.

II. Самостійно підготувати тестові завдання.

За результатами вивчення теми розробити тестові завдання. На титульному листі зазначити своє прізвище, ініціали, номер групи.

На окремому аркуші наведіть таблицю з правильними відповідями за прикладом:

Приклад оформлення відповідей на тестові завдання

Відповіді на тестові завдання:																			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
а	в	б	а	в	б	а	в	б	а	в	б	а	в	б	а	в	б	а	в

Основні вимоги і рекомендації до розробки тестових завдань:

1) тестові завдання готуються студентом самостійно на основі питань, що виносяться на опрацювання;

2) при підготовці тестів треба використовувати закриту форму тестових завдань - це питання, де необхідно вибрати правильну відповідь із запропонованих варіантів, уникайте подвійного тлумачення і незрозумілих питань та неоднозначних відповідей. Тестові завдання повинні мати три варіанти відповіді на кожне питання, тільки одна з яких повинна бути правильною.

Приклад оформлення тестового завдання:

1. Основним спеціальним нормативним актом в галузі страхування є:

- А Цивільний Кодекс України
- Б Господарський кодекс України
- В Закон України «Про страхування»

Підготовлений комплекс тестових завдань повинен включати не менше 20 тестів, та охоплювати повністю зміст теми.

Практичне заняття №5

Тема 4: «Державне регулювання страхової діяльності»

I. Питання для обговорення :

1. Види державного нагляду за страховою діяльністю.
2. Пруденційний нагляд.
3. Ліцензування страхової діяльності.
4. Органи, що здійснюють державне регулювання та нагляд за страховою діяльністю, їх класифікація, компетенція і завдання.

II. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 4.

1. Визначте поняття та сутність пруденційного нагляду та опишіть характерні риси та порядок його здійснення
2. Порівняйте систему органів державного регулювання страховою діяльністю в Україні та іншою країною (країну обрати самостійно).
3. Проаналізуйте правовий статус Національного банку та опишіть його повноваження в регулюванні страхової діяльності в Україні.
4. Розробіть схему «Органи державного регулювання страховою діяльністю в Україні», та опишіть основні завдання цих органів.
5. Ознайомтеся з системою методів регулювання страхової діяльності (рис 1) доповніть її та охарактеризуйте кожен з них.

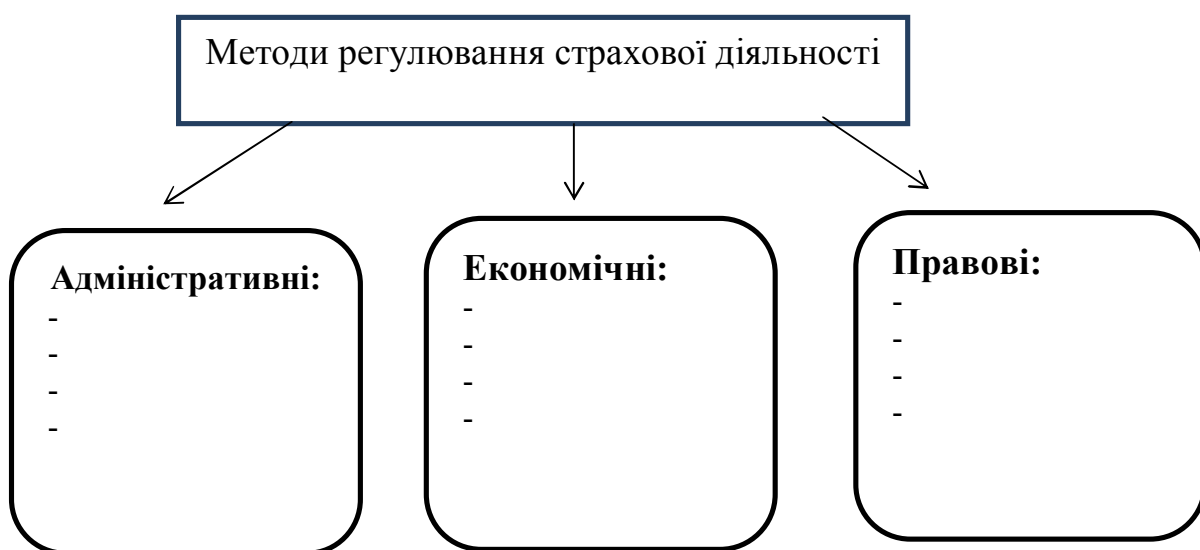

Рис 1 Методи регулювання страхової діяльності

6. Порівняйте вимоги до необхідних розмірів статутного капіталу страхових компаній, для різних видів страхування.

7. Зазначте перелік документів, які слід підготувати для економічного обґрунтування діяльності страхової компанії при отриманні ліцензії на певний вид страхування..

8. Наведіть у вигляді порівняльної таблиці відмінності у вимогах до страхових компаній, які здійснюють страхування життя та страхування майна.

ІІІ. ПЕРЕВІРКА ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ - тестові завдання до теми 4 у Moodle

Питання для самоконтролю здобувачів

1. Види державного нагляду за страховою діяльністю.
2. Ліцензування страхової діяльності.
3. Нагляд за страховою діяльністю.
4. Окремі правові форми державного регулювання страхової діяльності.
5. Органи, що здійснюють державне регулювання, їх класифікація, компетенція і завдання.
6. Поняття, сутність і види державного регулювання страхової діяльності.
7. Правовий статус НБУ
8. Причини та мета державного регулювання та державного нагляду за страховою діяльністю.
9. Пруденційний нагляд.
10. Роль НБУ у страхуванні.

Завдання для індивідуальної роботи

I. Опрацювати літературні джерела, періодику та написати доповідь - реферат або розробити презентацію за однією із запропонованих тем на вибір.

**для тих здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені без причини лекційні і практичні заняття;*

**для здобувачів вищої освіти, які бажають отримати більшу кількість балів та краще засвоїти тему дисципліни завдяки виконанню індивідуальних завдань.*

Теми для дослідження:

1. Напрями модернізації державного регулювання страхової діяльності в Україні.
2. Створення сучасної системи страхового нагляду.

3. Стандарти оцінювання особливих ризиків страховика
4. Створення якісної системи пруденційного (запобіжного) нагляду в Україні.
5. Недоліки у сфері державного регулювання страхової діяльності та шляхи її вдосконалення.

II. Підготувати кросворд за темою 4.

Кросворд розробити самостійно після вивчення лекційного матеріалу, перегляду презентації та ознайомлення з рекомендованою літературою. Кросворд повинен містити від 15 питань, питання повинні бути лаконічними та зрозумілими та не повинні мати подвійного тлумачення. На окремій сторінці необхідно подати відповіді до кросворду.

Практичне заняття №6

Тема 5: «Правовий стан учасників страхової діяльності»

I. Питання для обговорення :

1. Страховик і страхувальник – головні суб'єкти страхування.
2. Правове становище страховиків.
3. Класифікація страховиків.
4. Права і обов'язки страхувальника
5. Порядок реорганізації страхової компанії.
6. Права і обов'язки страхувальника.
7. Поняття вигодонадувача у страхуванні.
8. Вимоги законодавства України щодо діяльності іноземних страховиків.
9. Об'єднання страховиків.

II. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 5.

1. Розробіть схему «Порівняльна характеристика страхових брокерів і страхових агентів».
2. Опишіть основні права і обов'язки страховика та страхувальника, зазначте статті закону, які їх встановлюють.
3. Складіть термінологічний словник за темою практичного заняття (не менше 10 термінів).
4. Складіть проект заявки та зазначте перелік документів, які додаються, на отримання ліцензії на здійснення страхової діяльності. Доповніть схему “Учасники відносин у сфері страхування” (рис 1).

III. ПЕРЕВІРКА ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ - тестові завдання до теми 5 у Moodle

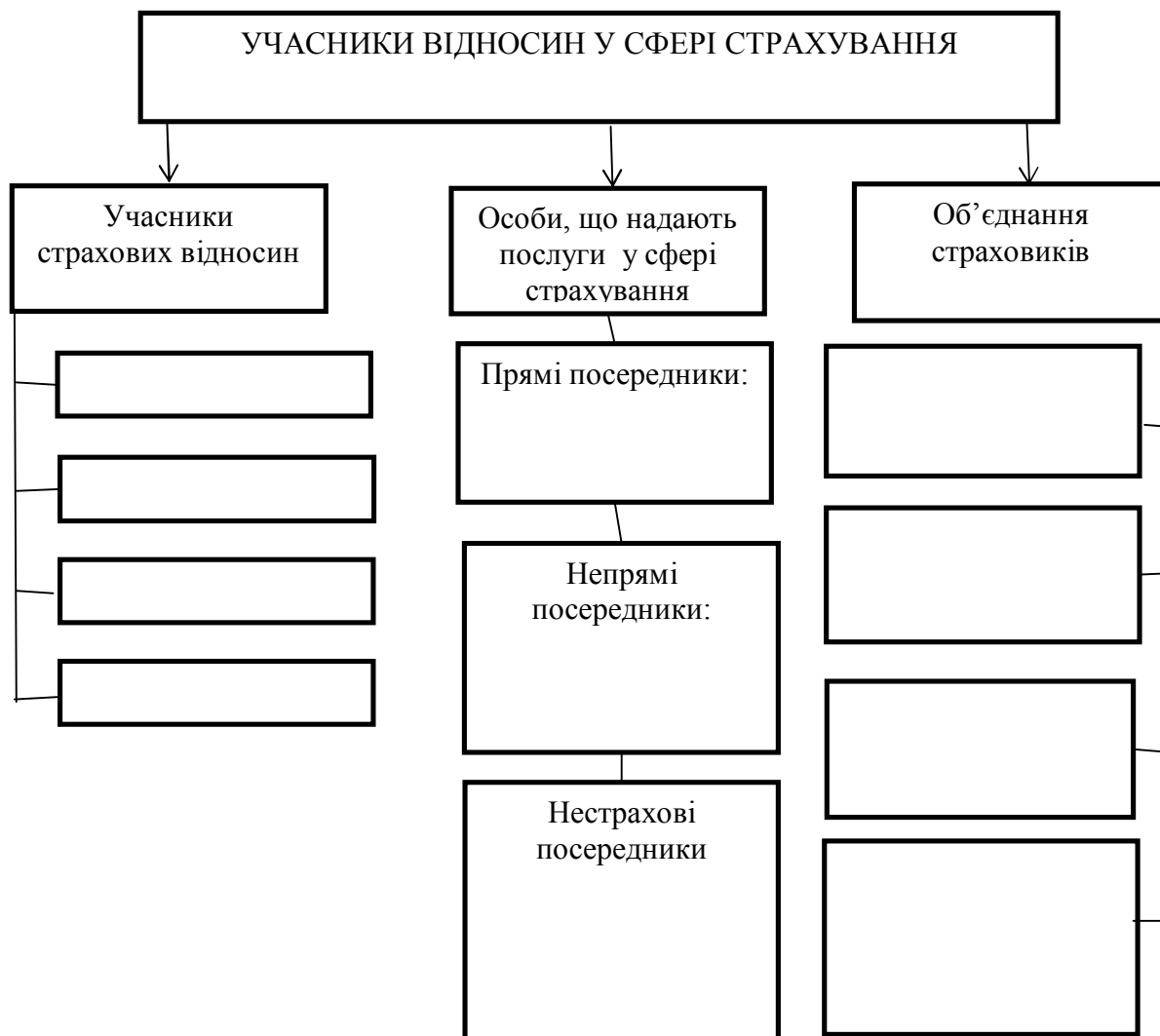

Рис 1. Учасники відносин у сфері страхування.

Питання для самоконтролю здобувачів

1. Страховик і страхувальник – головні суб'єкти страхування.
2. Правове становище страховиків. Класифікація страховиків.
3. Державна реєстрація страховиків.
4. Правовий режим майна суб'єктів страхової діяльності.
5. Поняття страхової компанії.
6. Порядок реорганізації страхової компанії.
7. Умови забезпечення платоспроможності страховиків.
8. Примусова санація страховика.
9. Вимоги законодавства України щодо діяльності іноземних страховиків.

10. Об'єднання страховиків:

- Ліга страхових організацій України.
- Моторне (транспортне) страхове бюро України.
- Товариства взаємного страхування.

Завдання для індивідуальної роботи

I. Опрацювати літературні джерела, періодику та написати доповідь - реферат або розробити презентацію за однією із запропонованих тем на вибір.

**для тих здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені без причини лекційні і практичні заняття;*

**для здобувачів вищої освіти, які бажають отримати більшу кількість балів та краще засвоїти тему дисципліни завдяки виконанню індивідуальних завдань.*

Теми для дослідження:

1. Правове становище страхових посередників на страховому ринку України.
2. Закордонний досвід у страховому посередництві.
3. Реєстрація страхової компанії, процедура одержання ліцензії.
4. Вимоги до посередників на ринку страхування.
5. Порівняльний аналіз окремих видів об'єднань страховиків.

II. Підготувати кросворд за темою 4.

Кросворд розробити самостійно після вивчення лекційного матеріалу, перегляду презентації та ознайомлення з рекомендованою літературою. Кросворд повинен містити від 15 питань, питання повинні бути лаконічними та зрозумілими та не повинні мати подвійного тлумачення. На окремій сторінці необхідно подати відповіді до кросворду.

Практичне заняття №7

Тема 6: «Договір страхування»

I. Питання для обговорення :

1. Поняття та значення договору страхування.
2. Форма договору страхування. Істотні умови договору страхування.
3. Предмет договору страхування. Сторони договору.
4. Зміст договору страхування.
5. Треті особи в договорі страхування. Вигодонабувач, застрахована особа. Права та обов'язки третіх осіб.
6. Поліс страхування.
7. Порядок укладання, зміни та припинення договору страхування.

II. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 6.

1. Опрацюйте статтю 16 Закону України «Про страхування» та опишіть, які обов'язкові пункти повинен містити договір страхування.

2. Визначте порядок пред'явлення права зворотної вимоги страховика до особи, що винна у заподіянні збитків.

3. Зазначте, посилаючись на статті Закону, за яких обставин припиняється дія договору страхування

4. Вкажіть, коли, відповідно до Закону України «Про страхування», договір страхування визнають недійсним.

5. Враховуючи положення ст. 4 Закону України «Про страхування», класифікуйте наступні види договорів страхування, де об'єктами страхування виступають:

- шкода, що заподіяна покупцю неякісним електроприладом.
- товари на складі готової продукції заводу;
- нафта у цистернах, що транспортується залізничною дорогою до нафтопереробного заводу;
- компенсація на поховання померлих родичів;
- життя та здоров'я робітників пожежної охорони на період виконання ними службових обов'язків;
- додаткова щомісячна грошова сума, що сплачується страховою компанією клієнту за пенсійним віком;
- будівля цеху підприємства.
- приватний автомобіль

III. ПЕРЕВІРКА ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ - тестові завдання до теми 6 у Moodle

Питання для самоконтролю здобувачів

1. Форма договору страхування.
2. Істотні умови договору страхування.
3. Предмет договору страхування.
4. Сторони договору.
5. Зміст договору страхування.
6. Треті особи в договорі страхування.
7. Вигодонабувач, застрахована особа.
8. Права та обов'язки третіх осіб.
9. Поліс страхування.
10. Порядок укладання, зміни та припинення договору страхування.

Завдання для індивідуальної роботи

I. Опрацювати літературні джерела, періодику та написати доповідь - реферат або розробити презентацію за однією із запропонованих тем на вибір.

**для тих здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені без причини лекційні і практичні заняття;*

**для здобувачів вищої освіти, які бажають отримати більшу кількість балів та краще засвоїти тему дисципліни завдяки виконанню індивідуальних завдань.*

Теми для дослідження:

1. Юридична характеристика договору страхування.
2. Франшиза: її призначення, види, фактори рівня.
3. Порядок укладення договору страхування.
4. Порядок та умови сплати страхового відшкодування, підстави відмови у виплаті страхового відшкодування.
5. Недійсність договору страхування.
6. Зміна та розірвання договору страхування.

II. Самостійно підготувати тестові завдання.

За результатами вивчення теми розробити тестові завдання. На титульному листі зазначити своє прізвище, ініціали, номер групи. На окремому аркуші наведіть таблицю з правильними відповідями. Підготовлений комплекс тестових завдань повинен включати не менше 20 тестів, та охоплювати повністю зміст теми.

Змістовий модуль 2.

Правове забезпечення страхування в Україні

Практичне заняття №8,9

Тема 7: «Правове регулювання особистого страхування»

I. Питання для обговорення :

1. Поняття особистого страхування та його об'єкти.
2. Класифікація особистого страхування.
3. Особливості договору особистого страхування.
4. Види страхування життя.
5. Особливості пенсійного страхування.
6. Страхування від нещасних випадків.
7. Медичне страхування.
8. Обов'язкове медичне страхування.
9. Добровільне медичне страхування.

II. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 7.

1. Складіть проєкт договору особистого добровільного страхування
2. Проаналізуйте судову практику з визнання договорів страхування або його окремих умов недійсними.
3. Охарактеризуйте страхові поліси медичного страхування (порівняйте умови на прикладі 3-4 страхових компаній)
4. Доповніть схему видів особистого страхування:

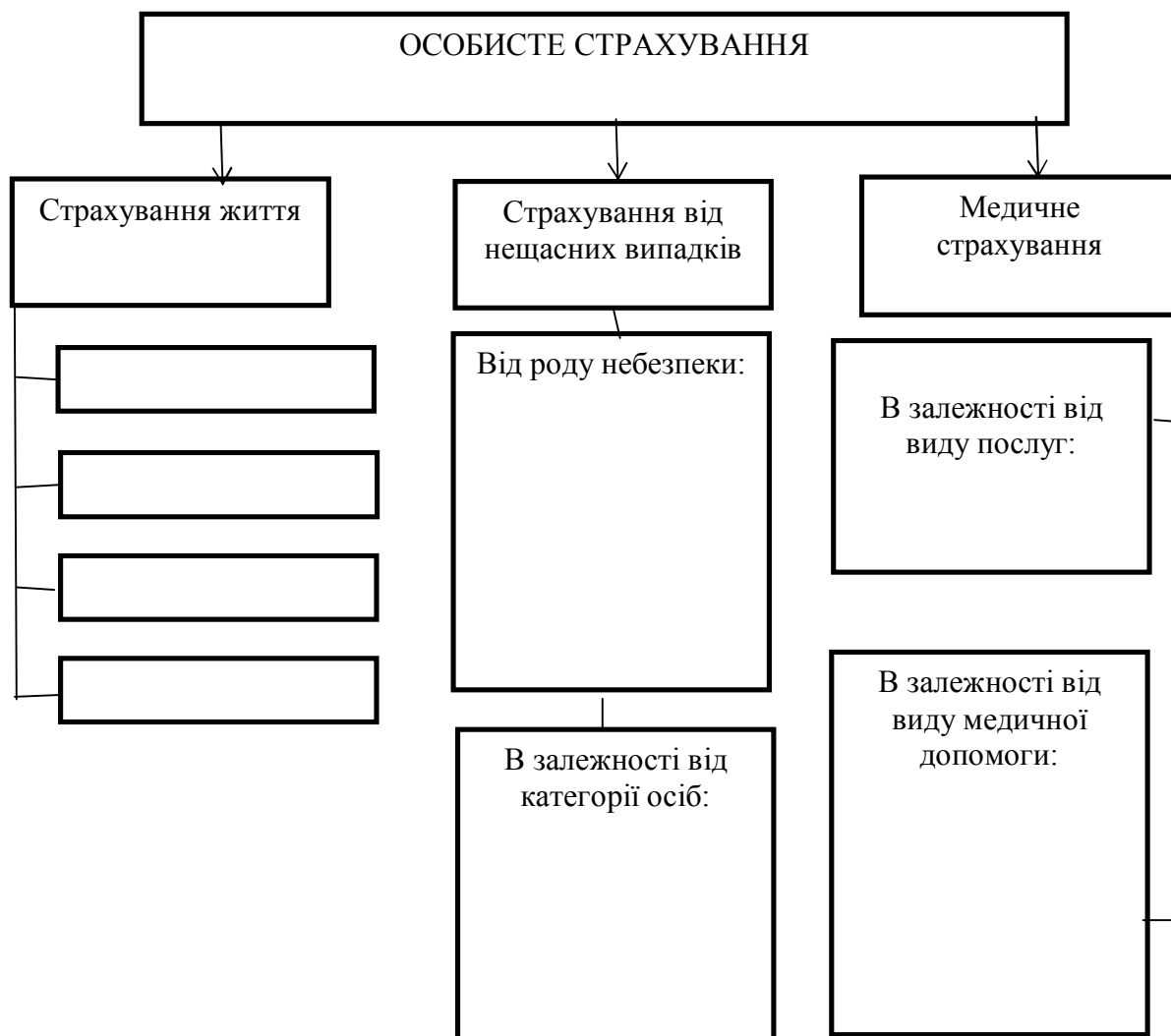

Рис. 1 Види особистого страхування

5. Складіть перелік ризиків, що є найбільш загрозливими для наступних професій: пожежники, шахтарі, поліцейські, інкасатори, журналісти медичні працівники.

ІІІ. ПЕРЕВІРКА ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ -
тестові завдання до теми 7 у Moodle

Питання для самоконтролю здобувачів

1. Поняття особистого страхування та його об'єкти.
2. Класифікація особистого страхування.
3. Особливості договору особистого страхування.

4. Види страхування життя.
5. Страхові випадки при страхуванні життя.
6. Змішане страхування життя і його особливості.
7. Особливості пенсійного страхування.
8. Страхування від нещасних випадків.
9. Особливості укладання договору страхування громадян від нещасних випадків.
10. Медичне страхування. Страхові поліси медичного страхування.

Завдання для індивідуальної роботи

I. Опрацювати літературні джерела, періодику та написати доповідь - реферат або розробити презентацію за однією із запропонованих тем на вибір.

**для тих здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені без причини лекційні і практичні заняття;*

**для здобувачів вищої освіти, які бажають отримати більшу кількість балів та краще засвоїти тему дисципліни завдяки виконанню індивідуальних завдань.*

Теми для дослідження:

1. Проблеми та перспективи розвитку ринку страхування життя в Україні
2. Прогалини у законодавстві в сфері особистого страхування.
3. Поняття накопучувального страхування життя.
4. Медичне страхування: порівняння вітчизняного і зарубіжного досвіду.
5. Добровільне пенсійне страхування - перспективи розвитку

II. Самостійно підготувати тестові завдання.

За результатами вивчення теми розробити тестові завдання. На титульному листі зазначити своє прізвище, ініціали, номер групи. На окремому аркуші наведіть таблицю з правильними відповідями. Підготовлений комплекс тестових завдань повинен включати не менше 20 тестів, та охоплювати повністю зміст теми.

Практичне заняття №10,11

Тема 8: «Правове регулювання майнового страхування»

I. Питання для обговорення :

1. Поняття та види об'єктів майнового страхування.
2. Страхування майна на випадок пожежі, стихійного лиха та крадіжки.

3. Порядок укладання та припинення дії договору страхування майна юридичних осіб.
4. Страхування кредитних та фінансових ризиків. Сутність страхування кредитів (товарних кредитів, кредитів під інвестиції, споживчих кредитів, кредитів, виданих під заставу, кредитів довіри).
5. Страхування транспортних засобів.
6. Страхування водного транспорту.
7. Умови морського страхування.
8. Авіаційне страхування.
9. Страхування автотранспортних засобів, що належать юридичним та фізичним особам.
10. Страхування майна громадян.

II. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 8.

1. Дослідіть системи страхового забезпечення при страхуванні майна та за результатами складіть порівняльну таблицю.

2. Проведіть порівняльний аналіз ринку страхування майна в Україні та одній із зарубіжних країн на вибір.

3. Складіть перелік обов'язкових видів страхування майна юридичних осіб.

4. Зазначте об'єкти та ризики, які не враховуються при укладанні договору страхування майна.

5. Визначте розмір страхового відшкодування, якщо в договорі зазначено систему:

- 1) Першого ризику;
- 2) Пропорційної відповідальності.

Умова: Вартість застрахованого об'єкта – 300000 грн., страхова сума – 280000 грн. Об'єкт повністю знищено.

III. ПЕРЕВІРКА ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ - тестові завдання до теми 8 у Moodle

Питання для самоконтролю здобувачів

1. Поняття та види об'єктів майнового страхування.
2. Системи страхового забезпечення у майновому страхуванні.
3. Пропорційна система.
4. Система першого ризику.
5. Система граничного відшкодування.
6. Поняття франшизи: види.

7. Страхування майна на випадок пожежі, стихійного лиха та крадіжки.
8. Порядок укладання та припинення дії договору страхування майна юридичних осіб.
9. Сутність страхування кредитів (товарних кредитів, кредитів під інвестиції, споживчих кредитів, кредитів, виданих під заставу, кредитів довіри).
10. Страхування транспортних засобів.
11. Умови морського страхування.
12. Особливості страхування будівель. Порядок страхування домашнього майна.

Завдання для індивідуальної роботи

I. Опрацювати літературні джерела, періодику та написати доповідь - реферат або розробити презентацію за однією із запропонованих тем на вибір.

**для тих здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені без причини лекційні і практичні заняття;*

**для здобувачів вищої освіти, які бажають отримати більшу кількість балів та краще засвоїти тему дисципліни завдяки виконанню індивідуальних завдань.*

Теми для дослідження:

1. Економічний зміст, необхідність і значення майнового страхування.
2. Проблеми та перспективи розвитку майнового страхування в Україні та світі.
3. Процедура оцінки шкоди при настанні страхового випадку.
4. Страхування врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень.
5. Страхування підприємницьких ризиків - як вид страхування
6. Сучасний стан страхування майна громадян в Україні: проблеми його розвитку.

II. Підготувати кросворд за темою 8.

Кросворд розробити самостійно після вивчення лекційного матеріалу, перегляду презентації та ознайомлення з рекомендованою літературою. Кросворд повинен містити від 15 питань, питання повинні бути лаконічними та зрозумілими та не повинні мати подвійного тлумачення. На окремій сторінці необхідно подати відповіді до кросворду.

Практичне заняття №12,13

Тема 9: «Правове регулювання страхування відповідальності»

I. Питання для обговорення :

1. Поняття страхування відповідальності.
2. Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.
3. Страхування відповідальності перевізників вантажів.
4. Страхування відповідальності виробника за якість продукції.
5. Страхування професійної відповідальності: порядок, об'єкти та суб'єкти.
6. Страхові випадки та особливості визнання факту настання.
7. Визначення порядку виплати страхового відшкодування.

II. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 9.

1. Складіть глосарій основних термінів за темою 9.
2. Визначте та охарактеризуйте нормативно-правову базу, яка врегульовує відносини обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників наземних транспортних засобів.
3. Дослідіть та порівняйте умови страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів в Україні та законодавством країн ЄС.
4. Складіть проект договору страхування професійної відповідальності.
5. Розробіть алгоритм дій страхувальника при настанні ДТП за обов'язковим страхуванням цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів, зобразіть алгоритм схематично.

III. ПЕРЕВІРКА ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ - тестові завдання до теми 9 у Moodle

Питання для самоконтролю здобувачів

1. Визначення порядку виплати страхового відшкодування.
2. Особливості страхування відповідальності автоперевізника.
3. Поняття страхування відповідальності.
4. Страхові випадки та особливості визнання факту настання.
5. Страхування відповідальності виробника за якість продукції.
6. Страхування відповідальності перевізників вантажів.

7. Страхування професійної відповідальності: порядок, об'єкти та суб'єкти
8. Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.
9. Суб'єкти та об'єкти страхових відносин.
10. Сутність екологічного страхування.

Завдання для індивідуальної роботи

I. Опрацювати літературні джерела, періодику та написати доповідь - реферат або розробити презентацію за однією із запропонованих тем на вибір.

**для тих здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені без причини лекційні і практичні заняття;*

**для здобувачів вищої освіти, які бажать отримати більшу кількість балів та краще засвоїти тему дисципліни завдяки виконанню індивідуальних завдань.*

Теми для дослідження:

1. Охарактеризуйте договір міжнародного обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності.
2. Поняття та перспективи розвитку екологічного страхування в Україні.
3. Адаптація законодавства України в сфері цивільної відповідальності осіб до норм законодавства країн ЄС.
4. Аналіз міжнародної система страхування «Зелена картка».
5. Особливості страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції.
6. Охарактеризуйте практику страхування кредитів в Україні.
7. Історія розвитку цивільної відповідальності власників транспортних засобів в Україні та світі.

II. Підготувати кросворд за темою 9.

Кросворд розробити самостійно після вивчення лекційного матеріалу, перегляду презентації та ознайомлення з рекомендованою літературою. Кросворд повинен містити від 15 питань, питання повинні бути лаконічними та зрозумілими та не повинні мати подвійного тлумачення. На окремій сторінці необхідно подати відповіді до кросворду.

Практичне заняття №14,15

Тема 10: «Правові засади перестраховальної діяльності»

I. Питання для обговорення :

1. Сутність, значення і принципи перестраховання.

2. Поняття перестраховальної діяльності.
3. Законодавчі ознаки перестраховальної діяльності.
4. Особливості відповідальності страховика і перестраховика перед страхувальником.
5. Договори перестраховування.
6. Форми проведення перестраховальних операцій.

II. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 10.

1. Визначте особливості правового регулювання діяльності перестраховиків-нерезидентів за законодавством України
2. Порівняйте спільні та відмінні риси страхової та перестрахової діяльності - складіть порівняльну таблицю.
3. Проаналізуйте порядок створення перестраховальної компанії та окресліть основні законодавчо-нормативні вимоги до перестраховальника.
4. Складіть проект договору перестраховування, ознайомившись з прикладами договорів перестраховування провідних страхових компаній України.

III. ПЕРЕВІРКА ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

- тестові завдання до теми 10 у Moodle

Питання для самоконтролю здобувачів

1. Визначення порядку виплати страхового відшкодування при спільному страхуванні.
2. Відповідальність страховика і перестраховика.
3. Суб'єкти та об'єкти спільного страхування.
4. Сутність перестраховування: мета, завдання.
5. Особливості договорів перестраховування.
6. Завдання та принципи перестраховування.

Завдання для індивідуальної роботи

I. Опрацювати літературні джерела, періодику та написати доповідь - реферат або розробити презентацію за однією із запропонованих тем на вибір.

**для тих здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені без причини лекційні і практичні заняття;*

**для здобувачів вищої освіти, які бажають отримати більшу кількість балів та краще засвоїти тему дисципліни завдяки виконанню індивідуальних завдань.*

Теми для дослідження:

1. Істотні умови договорів спільного страхування.

2. Поняття та перспективи розвитку перестраховування в Україні.

3. Адаптація законодавства України в сфері перестраховування та спільного страхування до норм законодавства країн ЄС.

4. Аналіз міжнародної системи відносин перестраховування на прикладі провідних країн світу.

5. Історія розвитку перестраховування в Україні та світі.

II. Самостійно підготувати тестові завдання.

За результатами вивчення теми розробити тестові завдання. На титульному листі зазначити своє прізвище, ініціали, номер групи. На окремому аркуші наведіть таблицю з правильними відповідями. Підготовлений комплекс тестових завдань повинен включати не менше 20 тестів, та охоплювати повністю зміст теми.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ПИТАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Змістовий модуль 1. Загальні положення страхового права

1. Необхідність страхового захисту.
2. Для чого утворюються страхові фонди.
3. Форми страхового захисту.
4. Обґрунтуйте виникнення та вкажіть етапи розвитку страхування.
5. Сутність страхування.
6. Функції страхування.
7. Назвіть і охарактеризуйте принципи страхування.
8. Роль страхування на сучасному етапі.
9. Класифікаційні ознаки страхування.
10. Класифікація за об'єктами страхування.
11. Класифікація за родом небезпеки.
12. Класифікація за формами проведення.
13. Класифікація за статусом страхувальника.
14. Класифікація за спеціалізацією страховика.
15. Розкрийте поняття ризику в страхування.
16. Які Ви знаєте методи оцінки ризику?
17. Класифікація ризиків.
18. Які критерії віднесення ризиків до страхових?
19. Назвіть законодавчі акти України про страхові відносини.
20. Які Ви знаєте форми організації страхової діяльності?
21. Який орган здійснює державний контроль за страховою діяльністю в Україні?
22. Охарактеризуйте поняття «страховий ринок».
23. Що таке тарифна ставка? Яка методика розрахунку її тарифу?
24. Які Ви знаєте системи страхування? Охарактеризуйте кожну з них.
25. Розкрийте поняття «франшизи» в страхуванні.

Змістовий модуль 2. Правове забезпечення страхування в Україні

26. Дайте поняття майнового страхування, його значення.
27. Які особливості страхування матеріальних активів підприємств і організацій?
28. Страхування майна від вогню та інших небезпек.
29. Особливості страхування в сільському господарстві. Страхування врожаю.
30. Страховий захист сільськогосподарських тварин.
31. Страхування технічних ризиків.

32. Особливості транспортного страхування.
33. Страхування майна громадян.
34. Дайте поняття особистого страхування та охарактеризуйте його класифікацію.
35. Які Ви знаєте види страхування життя?
36. Назвіть обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань.
37. Чим відрізняється індивідуальний від колективного видів страхування?
38. Назвіть умови обов'язкового медичного страхування.
39. Які існують види добровільного медичного страхування?
40. Назвіть послідовність дій страховика по визначенню збитку від настання страхового випадку.
41. Що повинен містити страховий акт?
42. Як обчислити величину збитку страхувальника і страхового відшкодування?
43. Які документи необхідно проаналізувати для встановлення факту загибелі чи пошкодження застрахованого майна?
44. В чому необхідність страхування підприємницької діяльності?
45. Страхування біржових контрактів.
46. Страхування валютних ризиків.
47. Охарактеризуйте структуру інвестиційних ризиків.
48. Які Ви знаєте системи оцінок та методи обмеження ризиків іноземних інвестицій?
49. Охарактеризуйте стан та перспективи розвитку перестраховування.
50. Проведіть порівняльний аналіз методів перестраховування.
51. Форми перестраховування, їх характеристика.
52. Механізм застосування співстрахування.
53. Охарактеризуйте формування перестраховального ринку в Україні.
54. Охарактеризуйте склад доходів страховика.
55. Охарактеризуйте склад видатків страховика.
56. Який порядок визначення страхової премії?
57. Що включає в себе собівартість страхової послуги?
58. Як визначити прибуток від страхової діяльності?
59. Прибуток від інвестиційно діяльності, методика його розрахунку.
60. Як здійснюється оподаткування страховиків?
61. Функції страхування.
62. Класифікація страхування.
63. Роль страхування в умовах ринкової економіки.
64. Поняття ризику та його характеристика.
65. Класифікація ризиків.
66. Управління ризиком.
67. Оцінка ризику.

68. Законодавство України про страхові відносини, його характеристика.
69. Форми організації страхової діяльності.
70. Договір страхування, його зміст і значення.
71. Обов'язкове страхування, його принципи.
72. Зміст видів та принципів добровільного страхування.
73. Страховий ринок, його характеристика.
74. Державний контроль й регулювання страхового ринку.
75. Склад і структура тарифної ставки.
76. Методика розрахунку тарифної ставки.
77. Системи страхування, їх характеристика.
78. Страхування майна підприємств.
79. Страхування в рослинництві.
80. Страховий захист сільськогосподарських тварин.
81. Страхування майна громадян
82. Страхування вантажів
83. Страхування водних транспортних засобів
84. Страхування повітряних об'єктів
85. Особисте страхування від нещасних випадків, пов'язаних з використанням транспортних об'єктів
86. Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Міжнародна системою модуль "Зелена картка"
87. Види особистого страхування, їх характеристика
88. Страхування життя
89. Страхування від нещасних випадків
90. Медичне страхування
91. Порядок складання страхового акту та його зміст
92. Механізм страхової відповідальності за наслідки нещасних випадків
93. Зміст страхування відповідальності
94. Страхування кредитних ризиків
95. Страхування комерційних операцій
96. Біржові й валютні ризики та їх страхування
97. Страхування інвестицій
98. Страховий ринок у країнах заходу
99. Принципи та методи перестрахування
100. Співстрахування і механізм його застосування

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ (ДО ЗАЛКУ)

1. Соціально-економічна сутність страхування та його правове регулювання.
2. Предмет, метод та принципи страхового права як галузі права.
3. Місце страхового права в правовій системі України.

4. Основні поняття страхового права.
5. Історія становлення страхового права в Україні. Роль страхового права в сучасних умовах життя і діяльності фізичних та юридичних осіб.
6. Поняття та особливості джерел страхового права. Види джерел страхового права.
7. Конституція України, Цивільний кодекс України, Закон України «Про страхування» як основні джерела страхового права.
8. Підзаконні нормативно-правові акти як джерела страхового права.
9. Локальні акти страхових компаній, їх значення як джерел страхового права.
10. Правила страхування як основна правова форма закріплення умов добровільного страхування. Їх призначення і функції. Вимоги до їх змісту.
11. Роль і значення судової практики та звичаїв у регулюванні страхових відносин.
12. Поняття та принципи здійснення страхової діяльності. Поняття страхування. Законодавчі ознаки страхової діяльності.
13. Види та функції страхової діяльності. Обов'язкові та добровільні види страхової діяльності.
14. Публічно-правові та приватно - правові засади здійснення страхової діяльності.
15. Поняття класифікації страхування та її значення. Класифікаційні ознаки страхування. Класифікація за об'єктами.
16. Класифікація за формами проведення страхування. Принципи здійснення страхування в обов'язковій та добровільній формах.
17. Причини та мета державного регулювання та державного нагляду за страховою діяльністю.
18. Поняття, сутність і види державного регулювання страхової діяльності.
19. Види державного нагляду за страховою діяльністю. Пруденційний нагляд.
20. Окремі правові форми державного регулювання страхової діяльності.
21. Ліцензування страхової діяльності.
22. Органи, що здійснюють державне регулювання та нагляд за страховою діяльністю, їх класифікація, компетенція і завдання.
23. Правовий статус НБУ, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.
24. Правове становище страховиків. Класифікація страховиків. Державна реєстрація страховиків.
25. Правовий режим майна суб'єктів страхової діяльності.
26. Поняття страхової компанії. Порядок реорганізації страхової компанії.
27. Особливості забезпечення правонаступництва за укладеними договорами страхування у разі реорганізації страховиків.

28. Умови забезпечення платоспроможності страховиків. Примусова санація страховика.
29. Вимоги законодавства України щодо діяльності іноземних страховиків.
30. Об'єднання страховиків. Ліга страхових організацій України.
31. Мототранспортне страхове бюро України. Ядерний страховий пул.
32. Товариства взаємного страхування.
33. Правове становище страхових посередників на страховому ринку України. Страхові брокери. Перестрахові брокери. Страхові агенти.
34. Поняття та значення договору страхування. Ознаки договору страхування. Форма договору страхування.
35. Істотні умови договору страхування. Предмет договору страхування.
36. Сторони договору. Зміст договору страхування.
37. Треті особи в договорі страхування. Вигодонабувач, застрахована особа. Права та обов'язки третіх осіб.
38. Порядок укладання, зміни та припинення договору страхування.
39. Підстави для визнання договору страхування або його окремих умов недійсними.
40. Право зворотної вимоги страховика до особи винної у заподіянні збитків
41. Поняття особистого страхування та його об'єкти. Класифікація особистого страхування. Особливості договору особистого страхування.
42. Види страхування життя. Страхові випадки при страхуванні життя.
43. Змішане страхування життя і його особливості.
44. Особливості пенсійного страхування.
45. Страхування від нещасних випадків. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків. Державне обов'язкове страхування.
46. Обов'язкове страхування від нещасних випадків на транспорті.
47. Добровільні види страхування від нещасних випадків та умови їх проведення.
48. Медичне страхування.
49. Поняття та види об'єктів майнового страхування.
50. Системи страхового забезпечення у майновому страхуванні. Пропорційна система. Система першого ризику. Система граничного відшкодування. Франшиза. Суброгація.
51. Страхування майна на випадок пожежі, стихійного лиха та крадіжки.
52. Порядок укладання та припинення дії договору страхування майна юридичних осіб.
53. Страхування кредитних та фінансових ризиків. Сутність страхування кредитів (товарних кредитів, кредитів під інвестиції, споживчих кредитів, кредитів, виданих під заставу, кредитів довіри).
54. Страхування транспортних засобів. Страхування водного транспорту.
55. Умови морського страхування. Авіаційне страхування.

56. Страхування автотранспортних засобів, що належать юридичним та фізичним особам.

57. Страхування майна громадян. Особливості страхування будівель. Порядок страхування домашнього майна.

58. Поняття страхування відповідальності. Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.

59. Страхування відповідальності перевізників вантажів. Особливості страхування відповідальності автоперевізника.

60. Страхування відповідальності виробника за якість продукції.

61. Страхування професійної відповідальності:

62. Сутність, значення і принципи перестрахування.

63. Поняття перестраховальної діяльності. Законодавчі ознаки перестраховальної діяльності. Особливості відповідальності страховика і перестраховика перед страхувальником.

64. Договори перестрахування.

65. Форми проведення перестраховальних операцій.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. European insurance in Figures. URL: <https://www.insuranceurope.eu/insurancedata> (дата звернення: 01.09.2022).
2. Global marine insurance report. URL: <http://www.iumi.com/committees/facts-a-figurescommittee/statistics>. (дата звернення: 01.09.2022).
3. Poltorak A. S., Baryshevska I. V., Melnyk O. I., Ihnatenko Zh. Alternative sources of funding for the development of united territorial communities. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2021. № 2. С. 4-10. DOI: 10.31521/2313-092X/2021-2(110)-1.
4. Poltorak A., Potryvaieva N., Kuzoma V., Volosiuk Y., Bobrovska N. Development of doctrinal model for state's financial security management and forecasting its level. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2021. №5/13 (113). Pp.26-33. Doi: <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2021.243056>.
5. Sirenko N., Baryshevskaya I., Poltorak A., Shyshpanova N. State and tendencies of intergovernmental regulation in Ukraine in conditions of fiscal decentralization. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2018. vol. 2, no. 25. pp.157-164.
6. Європейська організація страхування та пенсійного забезпечення (ЕІОРА). URL: <https://eiopa.europa.eu> (дата звернення: 01.09.2022).
7. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник / Є. О. Харитонов та ін. Одеса : Фенікс, 2020. 121 с.
8. Полторак А. С. Розвиток страхових ринків як базис забезпечення резильєнтності систем гарантування соціально-економічної безпеки регіонів. *Modern Economics*. 2022. № 34 (2022). С. 82-89. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V34\(2022\)-12](https://doi.org/10.31521/modecon.V34(2022)-12).
9. Полторак А. С., Мельник О. І., Баришевська І. В. Фінансова безпека страхового ринку України. *Modern Economics*. 2021. № 28 (2021). С. 110-117. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V28\(2021\)-16](https://doi.org/10.31521/modecon.V28(2021)-16).
10. Страхове право : навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право», спеціалізації: «Господарське та адміністративне право і процес» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. С. І. Бевз. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 58 с.
11. Страхування в туризмі : курс лекцій для здобувачів початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти 2-го року очної (денної) форми навчання спеціальності 242 «Туризм» / уклад. А. С. Полторак, Н. В. Бобровська, Н. О. Шишпанова. Миколаїв : МНАУ, 2021. 86 с.
12. Страхування в туризмі: метод. реком. для проведення практичних робіт для здобувачів початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти ступеня «молодший бакалавр» спеціальності 242 «Туризм» денної форми навчання / уклад. А. С. Полторак, Н. В. Бобровська, Н. О. Шишпанова. Миколаїв : МНАУ, 2021. 59 с.
13. Фориншурер страхування. URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/19/6/4> (дата звернення: 01.09.2022).
14. Шебаніна О. В., Рябенко Г. М. Страхування: дивовижний світ страхування : навч. посіб. Миколаїв : МНАУ, 2019. 225 с.

Навчальне видання

СТРАХОВЕ ПРАВО

Методичні рекомендації

Укладачі: **Волошина-Сідей Вікторія Вадимівна**
Кем Андрій Васильович

Формат 60x84 1/16 Ум. друк. арк. 2,5
Тираж 25 прим. Зам. б/н

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету.
54020 м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 490 від 20.02.2013 р.